

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בקריית שמונה

תנ"ז 30025-09-18 מחלקה לשרותים חברתיים קריית שמונה ואח' נ' פלוני

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופט טל ויסמן בן שחר

מבקשים
1. מחלקה לשרותים חברתיים קריית שמונה (קטין)
משרדי ממשלה 500106293
2. משרד הרווחה והשירותים החברתיים - חיפה משרדי
ממשלה 570000573

נגד

משיבים

1. פלונית
2. פלוני

בעניינה של :
א' (קטינה)

החלטה נוסח מותר לפרסום

מונחת בפני בקשה מטעם עו"ס לחוק הנוער להארכת הצווים הקיימים בעניינה של הקטינה א', פעוטה שטרם מלאו לה ארבע שנים, זאת עד לפתיחת תיק אימוץ בעניינה, בבית המשפט המוסמך, הוא בית המשפט לענייני משפחה. בקשה זו מציפה סוגיה בוערת, שעניינה במסלול הטיפול בפעוטות בסיכון, שהוצאו ממשמורת הוריהם וזוחלים, בעל כורחם, בדרך חתחתים, על רצף אמנה – אימוץ. סוגיה בוערת המכלה סיכוייהם של קטינים לזכות בבית יציב וקבוע, לפתח התקשרות בריאה עם האחראים עליהם, לזכות באפשרות להשתלב במשפחה, וזאת על ציר הזמן, על מזבח של הסדר חוקי לקוי, מחדלים של הרשויות וכניעה לכורח המציאות.

אציג להלן את המסלול הארוך שעברה א' בחייה הקצרים – קורותיה על ציר הזמן :

1. א', נולדה ביום 16.2.2017 למשיבה אשר ביקשה למוסרה לאימוץ עם לידתה. המשיב הנטען, ביקש לבצע בדיקת אבהות, והשניים נתנו הסכמתם להעברת הפעוטה למשמורת רשויות הרווחה.

2. ביום 23.2.17 הועברה הקטינה למשפחת "קלט חירום", והיא בת שבוע ימים בלבד. במסגרת זמנית זו, שהתה א' כעשרה חודשים, בהמתנה למשיב, על מנת שישלים בדיקת אבהות.

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בקריית שמונה

תנ"ז 30025-09-18 מחלקה לשרותים חברתיים קריית שמונה ואח' נ' פלוני

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

- 1 3. ביום 3.1.2018 הועברה למשפחת אומנה קבועה, חסויה וביום 8.10.2018 הוכרזה הקטינה
2 כ"קטינה נזקקות" והוצאתה ממשמורת הוריה עוגנה במסגרת דרכי טיפול, תחת צו הוצאה
3 ממשמורת (חלף צו בינים).
4
- 5 4. בהמשך – התקבלו ממצאי אבחון מסוגלות הורית של המשיב לפיהם לא נשללה מסוגלותו,
6 אולם הוצפו קשיים רבים מהם סבל (ר' אבחון מסוגלות הורית מאת .. מיום 20.11.18 להלן:
7 "המומחה"). בהתאם להמלצות האבחון ונוכח בקשתו של המשיב לקבל את בתו לחזקתו,
8 נקבע כי ישולב בהדרכת הורים ובטיפול רגשי לתקופה של ששה חודשים, בסיומה תבוצע
9 בדיקה משלימה. ביום 1.1.19 העיד המומחה בבית המשפט, הסביר כי לא ניתן לשלול את
10 מסוגלותו ההורית של המשיב אולם לאור התנהלותו עד לאותו השלב, התמהמהותו בעריכת
11 בדיקת האהבות (כשנה לאחר לידת הקטינה) ובביצוע אבחון המסוגלות, יש לבחון רצינות
12 כוונותיו ואפשרותו לממש יכולותיו, להוציאן מן הכוח אל הפועל. בכלל זאת המליץ לבחון
13 את שיתוף הפעולה של המשיב, את יכולתו להגיע ולהתמיד בטיפול והדרכה לאורך זמן,
14 להסתייע בגורמי הטיפול ולעשות צעדים ממשניים וקונקרטיים לצורך החזרת בתו
15 למשמורתו.
16
- 17 5. ביום 1.5.2019 התקיימה ועדת תכנון טיפול במסגרתה הומלץ על המשך סידור הקטינה
18 במשפחת האומנה והרחבת המפגשים בינה לבין המשיב, זאת לצד מתן טיפול רגשי למשיב
19 והדרכת הורים. בדיון שהתקיים בפני היום למדתי כי כבר בסיומה של אותה ועדה, פנה
20 המשיב לבא כוחו ומסר לו כי לדידו - טובתה של בתו תומכת בהימצאותה בבית משפחת
21 האמנה, וכי הוא מוכן לחתום על הסכמה כי תאומץ על ידם. בא כוחו המסור ביקש מהמשיב
22 כי יחשוב על הדברים, בטרם יפעל ויבצע צעד בלתי הפיך.
23
- 24 6. בחלוף כחודשיים, ביום 10.7.2019, התקיימה ועדה נוספת במסגרתה הביע המשיב דאגה
25 וחשש ביחס לתוצאות ניתוק הילדה ממשפחת האמנה, בחיקה היא גדלה ומתפתחת בצורה
26 מיטיבה. במהלך הוועדה ציין בפתיחות ובכנות כי הוא מסוגל לטפל בביתו בהיבט הכלכלי
27 והפיזי, אולם ניכר חשש וקושי לאספקט הרגשי. בהמשך לכך ביקש שהות נוספת לצורך גיבוש
28 החלטה באם לתת הסכמתו לפתיחת תיק אימוץ. במקביל הוסיף המשיב לפגוש בקטינה
29 ושולב בטיפול דיאדי עמה.
30
- 31 7. ביום 28.10.2019 הגישה העו"ס עדכון, ממנו עולה כי ביום 11.9.19 התקיימה ועדת תכנון
32 טיפול במסגרתה נתן המשיב את הסכמתו לפתיחת תיק אימוץ, ונתגלעו חילוקי דעות בינו

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בקריית שמונה

תנ"ז 30025-09-18 מחלקה לשרותים חברתיים קריית שמונה ואח' נ' פלוני

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

לבין נציגי השרות למען הילד ביחס ל"צמצום תוצאות האימוץ", היינו בנוגע למתכונת המפגשים עם בתו, לאחר שתאומץ.

8. במהלך חודש אוקטובר 2019 נפגשה עו"ס לחוק אימוץ עם המשיב אשר חזר וביקש להדגיש בפניה כי מבין את החשיבות בהמשך סידורה של ביתו במשפחה הנוכחית, הנותנת מענה הולם לכל צרכיה ומאפשרת את התפתחותה בצורה מיטיבה. עוד הבהיר המשיב כי הסכמתו לאימוץ מותנית בהמשך קיום מפגשים עם בתו, אחת לחודש (ראו הודעת העו"ס מיום 26.1.20).

9. לאור האמור ביום 27.1.20 התקיים דיון במסגרתו הודיעה העו"ס כי המשיב נתן את הסכמתו לאימוץ, אולם טרם נפתח תיק אימוץ בבית המשפט לענייני משפחה, בשל מחלוקת אודות צמצום תוצאות האימוץ, ועתרה להארכה נוספת של הצווים הקיימים. ב"כ הקטינה הביעה מחאתה כנגד התמשכות ההליכים, הבהירה כי לעמדתה – טובת הקטינה תומכת בקיום מפגש בינה לבין אביה אחת לחודש, כפי שהיה עד לאותו השלב והזכירה כי לאורך חודשים ארוכים, מתמיד המשיב בהתייצבותו למפגשים אלה. באותו המועד חזר בית המשפט והדגיש את החשיבות העצומה בקידום התהליך והשלמתו בבית המשפט המוסמך, זאת בחלוף חודשים ארוכים במהלכם מתנהל התיק בבית המשפט לנוער, על טלטלות רבות ושינויים דרמטיים בעמדתו של המשיב. עוד נקבע בהחלטה כי קביעות ויציבות בבית חם ואוהב מהווים אינטרס ראשון במעלה שרק בו יהיה כדי להבטיח את שלומה של הקטינה והתפתחותה התקינה. על כן הוארכו הצווים עד ליום 15.3.20 בלבד וניתנה הוראה נוספת לרשויות הרווחה לפעול לאלתר להשלמת ההליך. ביחס לתדירות המפגשים העתידית נקבע כי מדובר במחלוקת מצומצמת וזניחה אשר אינה יכולה להסביר או להצדיק את העיכוב בהליכים. בניסיון לסייע בפתרון המחלוקת ציין בית המשפט כי המשיב בהתנהגותו הוכיח כי טובתה של בתו עומדת לנגד עיניו, ועל כן יש לתת בו אמון, לדעת כי יהיה קשוב לטובתה וצרכיה של א', ולהגיע למתכונת מוסכמת.

10. ביום 23.2.20 התקיימה ועדת תכנון טיפול במסגרתה הוחלט, פעם נוספת, בהסכמת כל חברי הוועדה וההורים, על פתיחת תיק אימוץ, טרם פקיעת הצווים (יום 15.3.20). עוד דווח כי סוגיית תדירות המפגשים – תונח לפתחו של בית המשפט לענייני משפחה ועד אז יוסיף המשיב לפגוש את בתו אחת לחודש.

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בקריית שמונה

תנ"ז 18-09-30025 מחלקה לשרותים חברתיים קריית שמונהואח' נ' פלוני

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

11. ביום 11.3.20 הודיעה העו"ס כי טרם נפתח תיק האימוץ וביקשה להאריך את הצווים בחודש נוסף. בית המשפט הורה על הארכת הצווים עד ליום 5.4.20 בלבד, והכל על מנת שיקודם הטיפול בעניינה של הקטינה ויוגש ההליך המתאים.
12. ביום 5.4.20 שבה והודיעה העו"ס כי טרם נפתח תיק אימוץ, וביקשה להאריך את הצווים הקיימים, פעם נוספת. צווים הוארכו בחודש ימים בלבד, עד ליום 5.5.20.
13. ביום 3.5.20 הוגשה בקשה נוספת להארכת הצווים בחודש נוסף ובליט ברירה נעתר בית המשפט למבוקש.
14. ביום 2.6.20 הגישה העו"ס הודעה על עיכוב בפתיחת תיק האימוץ נוכח מחסור חריף בכוח אדם ביעוץ המשפטי ובקשה להאריך את הצווים הקיימים. נוכח בקשות חוזרות ועיכוב חמור בפתיחת התיק זימן בית המשפט את ב"כ היועמ"ש אשר שטחה מצוקותיה בפניו וביום 15.6.20 הורה בית המשפט על הארכת הצווים הקיימים עד ליום 1.10.20.
15. ביום 16.9.20 הגיש ב"כ המשיב הודעה לבית המשפט, ממנה עלה כי **המשיב חזר בו מהסכמתו** לעניין האימוץ ומבקש כי בתו א' תישאר בחיק משפחת האמנה שתשמש בעבורה כאמנה ארוכת טווח. לחלופין הציע כי תועבר למשמורתו.
16. ביום 1.10.20 חזרה העו"ס והגישה בקשה להארכת הצווים הקיימים, זאת לאור העובדה כי התיק עודנו ממתין לטיפול במשרדי היועמ"ש, זאת בשל מצוקת כ"א, בעטיה טרם נפתח ההליך המיוחל, בבית המשפט לענייני משפחה.
17. ביום 14.10.20 התקיים דיון במסגרתו חזרה העו"ס על השתלשלות העניינים, וציינה כי מחודש מרץ 2020 לא התקדם הטיפול בתיק. עם זאת, הסבירה, כי במהלך התקופה שינה המשיב עמדתו, וזאת כתוצאה מחילוקי דעות בינו לבין עו"ס מטעם השרות למען הילד, בסוגיית תדירות המפגשים לכשתאומץ הקטינה. עוד הבהירה כי נוכח ההחלטה על פתיחת תיק אימוץ, המפגשים בין המשיב לבתו עתידים להתקיים במשרדי השרות למען הילד ולא ניתן עוד לקיימם במתכונת הקודמת. המשיב, אשר לא התייצב לדיון, הודיע - באמצעות בא כוחו – כי הוא חזר בו ממתן הסכמה לאימוץ, וביקש כי ביתו תישאר בחיק משפחת האמנה, כסידור קבוע, ארוך טווח.

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בקריית שמונה

תנ"ז 18-09-30025 מחלקה לשרותים חברתיים קריית שמונה ואח' נ' פלוני

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

18. ביום 16.10.20 הגישה ב"כ הקטינה התייחסותה בכתב, הלינה על התנהלות הרשויות וביקשה להדגיש כי התהליך הבירוקרטי והעיכוב הרב, פוגעים בצורה קשה בקטינה. לעניין המפגשים - הבהירה האפוטרופא לדין – כי לאור האימוץ המיוחל, נדרש שיתקיימו במשרדי ה"שירות למען הילד" ושם בלבד.

דיון:

19. א', פעוטה בת שלוש ושמונה חודשים, נמסרה בהסכמת אמה למשמורת רשויות הרווחה, כשהייתה בת שבוע ימים בלבד, ומאז מטלטלת ממקום למקום, וגורלה – כתלוי על בלימה. שנת חייה הראשונה שהתה א' במשפחת קלט זמנית, שם המתינה למשיב, עד שהתפנה לברר את דבר אבהותו. בשנה השנייה – הועברה למשפחת אמנה קבועה ובמקביל זכתה בביקורים סדירים של אביה. בשנה השלישית – נוכח מסוגלות הורית חלקית שיוחסה למשיב, הורחבה מתכונת הביקורים ויושמה תוכנית טיפול מלווה ומפוקחת, במסגרתה נבחנה מסוגלותו של המשיב בפועל, זאת על מנת לאפשר לו לקבל את בתו למשמורתו. שלב זה לא צלח והמשיב, באחריות מעוררת הערכה, נתן הסכמתו להליך האימוץ, מתוך מודעות ליכולותיו החלקיות, והבנה שטובתה של בתו תומכת בהימצאותה בחיק משפחת האמנה, המעניקה מענה מלא ומיטיב לכל צרכיה. כל מבוקשו התמצה בהתחייבות כי יוכל להמשיך ולפגוש אותה, אחת לחודש. מאותו השלב, בחודש יולי 2019, ממתינה א' לחסדי משרד הרווחה, על אגפיו השונים, למען יוסדר מעמדה בחיק משפחת האמנה, על מנת שתשמש לה כמשפחה מאמצת.

20. בית המשפט לנוער עוסק בעניינם של קטינים בסיכון, יונק סמכותו מחוק הנוער טיפול והשגחה (התש"ך – 1960) (להלן: "חוק הנוער"), מכוחו מעניק הגנה וסיוע לקטינים, הזקוקים למעורבות רשויות הרווחה בטיפול בהם. לעיתים, מגיחים פעוטות לעולם ולאולם, באותו השלב כמעט. בית המשפט לנוער מלווה אותם ואת הוריהם מיום היוולדם: בוחן יכולות ותפקוד של הורים, קובע דרכי טיפול מותאמות, מלווה ומפקח על יישומם, מעניק את מירב הסיוע והליווי והכל על מנת לאפשר לקטין לגדול בחיק הוריו הביולוגיים. במקרים מתאימים – מכריז על קטין כ"נזקק" ואם ימצא כי האחראי אינו מסוגל לטפל בקטין, באופן זמני או קבוע, בהעדר אלטרנטיבה פוגענית פחות, יורה שופט הנוער על הוצאת קטין ממשמורת הוריו והעברתו למשמורת רשויות הרווחה, זאת כמוצא אחרון, תוך מתן בכורה לעקרון "טובת הילד" (ר' למשל ע"א 4746/13 פלונית נ' עו"ס לחוק הנוער המחלקה לשרותים חברתיים לב העיר למשפחה בעיריית תל אביב-יפו, פורסם ביום 04/07/13). במקרים

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בקריית שמונה

תנ"ז 30025-09-18 מחלקה לשרותים חברתיים קריית שמונה ואח' נ' פלוני

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

- בהם מתברר לבית המשפט לנוער כי להורים אין מסוגלות הורית כלל או כי מסוגלותם אינה מספקת על מנת לקבל את ילדיהם בחזרה ולגדלם, אף עם עזרה סבירה של רשויות הרווחה, חובה עליו לפעול לטובתו של קטין, לוודא הגעתו לבית קבוע, יציב ואוהב, למשפחה – שתעניק מענה מיטיב לצרכיו, ותפעל כמיטב יכולתה לאיחוי השברים, הגלדת הצלקות ופיצוי על הפגיעה הקשה שחווה הפעוט (ר' רע"א 7964/18 פלוני נ' המחלקה לשרותים חברתיים).
21. עם זאת – בשלב זה, ידיו של שופט הנוער כבולות, וחוק הנוער אינו נותן מענה. ההסדר החוקי הקיים מחייב את רשויות הרווחה לפתוח הליך משפטי נפרד (בקשה להכריז על קטין כבר אימוץ), ע"י אגף נפרד (השרות למען הילד), ע"פ חוק נפרד (חוק אימוץ ילדים), בבית משפט נפרד (בית המשפט לענייני משפחה), בפני שופט נפרד (שופט משפחה), וכל אלה, נדרשים להתחקות וללמוד קורותיו של **אותו הילד**. מצב דברים זה מביא לסחבת אומללה, הנמשכת לעיתים שנים ארוכות, פוגעת פגיעה אנושה בזכותם של קטינים רבים למשפחה וביכולתם לזכות באפשרות לקיים חיים תקינים בעתיד (לפרוט נרחב של סוגיה זו – ר' תיק אימוץ 17/19 (משפחה נצרת) סעיפים 40-49 לפסק הדין – פורסם בנבו).
22. **ובענייננו**: א' נולדה למציאות חיים קודרת, לאם שאינה מסוגלת לגדלה, לאב שלא ידע על דבר לידתה, ועם סיום השנה הראשונה של חייה – הגיעה לחוף מבטחים. כיום – טובתה מחייבת את מימוש זכותה הבסיסית להוסיף ולגדול בחיק אותה משפחה, בביטחון ובידיעה כי אף אם החיים יזמנו לה או למשפחתה, טלטלות נוספות, לא יהיה בהן כדי לפגוע בהתקשרותה למשפחה ובשייכותה אליה. על כן, בשמה של א' ובשם של מאות קטינים נוספים, החוסים תחת קורת גגו של בית המשפט לנוער וכמהים למשפחה ובית, אפנה למחוקק בקריאה לשנות את המצב הקיים, לאפשר לשופט הנוער **להשלים את מלאכתו**, להושיע ילדים מאסונם, לקחת אחריות על גורלם ולהעניק להם סיכוי ממשי להתפתחות תקינה, התקשרות בריאה וקיום אורח חיים מיטיב, בחיק משפחה.
23. בעת הזו ובמצב החוקי הקיים, על רשויות הרווחה ובתי המשפט לעשות כל שניתן בכדי למזער את הפגיעה בילדים, בשל העדר רצף טיפולי ומשפטי. כשליש מחייה ממתינה א' לרשויות הרווחה, עתידה נקשר בעל כורחה, בהליכים בירוקרטיים והתנהלות לקויה, וניסיונותיי להושיעה עולים בתוהו. לא יעלה על הדעת כי החלטות חוזרות ונשנות של בית משפט זה אינן מקוימות, ושיקולי עומס עבודה של יועץ משפטי תורן, יחרצו את גורל חייה. עוד אדגיש כי התנהלות כושלת זו על ציר הזמן ששורטט לעיל, גורמת סבל רב גם למשיב, אביה של א', אשר ביקש לעשות את המיטב בעבור ביתו, על פי יכולתו, מסוגלותו והבנתו, אולם גם כוחותיו וסבלנותו שלו לנבכי הבירוקרטיה על תחלואיהם – תמו.

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בקריית שמונה

תנ"ז 18-09-30025 מחלקה לשרותים חברתיים קריית שמונהואח' נ' פלוני

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

24. לאור כל האמור ובלית ברירה, אאריך את הצווים הקיימים ב 30 ימים בלבד ועד ליום 1.12.20. צמצום תוצאות האימוץ, נמצא בסמכות בלעדית של בית המשפט לענייני משפחה, ידון ויוכרע בבוא העת, ע"י הערכאה המוסמכת.

ביחס למתכונת הביקורים בתקופת ביניים זו – קובעת לדיון במעמד המשיב ליום 4.11.20 בשעה 13:00.

החלטה זו תועבר לצדדים וליועצת המשפטית של משרד הרווחה – עו"ד רינת וייגלר, לעו"ס ראשית לחוק הנוער – הגב' חוה לוי, עו"ס ראשית של השרות למען הילד – הגב' רקפת עצמון, ועו"ס מטעם השרות למען הילד – הגב' מירה לחיאני.

ניתנה היום, י"ד חשוון תשפ"א, 01 נובמבר 2020, בהעדר הצדדים.

טל ויסמן בן שחר, שופטת